

[Formanden.]

holdt i henhold til kongeligt åbent brev af 18. juni 1953.

Aksel Møller.

Bjørklund Bertelsen.

Folketingets formand.“

Der er ikke mere på dagsordenen.

Angående et eventuelt nyt møde — hvis et sådant skulle blive nødvendigt — vil der tilgå medlemmerne besked gennem bureauet.

Da det imidlertid er usandsynligt, at det vil være muligt at viderebehandle og færdigbehandle de forslag, der foreligger, tænker jeg, at dette møde er det sidste møde under den anden junigrundlov.

Vi skal altså dermed tage afsked med den anden junigrundlov. Da den i sin tid blev gennemført, blev der i den anledning stillet store forventninger. Man gik over fra et valgsystem, hvorefter der var forskel mellem borgernes rettigheder; man gennemførte valgret for alle uanset indtægt, og man gennemførte først og fremmest kvindernes valgret og valgbarhed. Denne videregående demokratisering af vor forfatning anså man for at være indledningen til et stort og frugtbringende folkeligt arbejde.

Det ville være urigtigt at nægte, at den periode på anden vis har givet skuffelser. Grundloven blev gennemført i en tid, da der var krig i Europa og en stor del af den øvrige verden. Kort tid efter at den anden junigrundlov var trådt i kraft, kom vi ind i voldsomme økonomiske kriser. Forskelligartede kriser fulgte hinanden både gennem 20erne og gennem 30erne. Vi måtte under denne grundlov opleve den hårde besættelse, og alt hvad dermed fulgte.

Det er givet, at disse vilkår meget ofte gav rigsdagen arbejdsbyrder og arbejds-vilkår, der stillede større krav, end det var muligt at indfri. Til gengæld har vi lov til at sige, at vi under hele perioden fastholdt og udviklede det danske folks krav om, at der skal være et absolut demokrati. Ønsket om folkestyre, viljen til folkestyre blev

holdt usvækket gennem alle årene. Men det skal også siges, at uanset kriserne, uanset omkostningerne ved krig og besættelse, uanset at man mange gange, og med nogen ret, syntes, at vore økonomiske forhold blev forværret, så er det Danmark, vi har, når vi nu siger farvel til den anden junigrundlov, både rigere og stærkere end det Danmark, der var, da man sagde farvel til forfatningen af 1866. Skuffelser har der været, ofte har der været hård strid mellem de forskellige interessegrupper, men det danske folk udviklede sin forståelse af demokrati og folkestyre og skabte under skuffelse og nederlag et land, der var stærkere og rigere end det, man begyndte med.

Vi står nu foran en periode, hvor folketting ikke blot skal være folketting, men skal være hele rigsdagen. Fra det valg, der nu er udskrevet og givet meddelelse om, udgår det folketting, der alene skal have ansvaret for lovgivningen her i landet og alene have ansvaret for landets styre, så langt som det er muligt for en lovgivende forsamling at have det.

Jeg tror, jeg har lov til at sige, at ingen har givet os brev på, at det bliver lette vilkår at arbejde under. Forholdene i verden, der på så mange måder øver indflydelse på vore kår, er ikke af en sådan karakter, at vi tør sige os fri for at kunne komme ud for kriser og store vanskeligheder, og så må vi jo endda være lykkelige, om vi kan nøjes med det.

Derfor skal det, når vi slutter dette møde, siges til dem, der nu skal overtage styret, at de må gøre sig fortrolige med, at det i mange henseender vil blive et næsten knu-gende ansvar, de går ind til, et stærkt kræ-vende arbejde med mange skuffelser. Derfor tør vi imidlertid også håbe, at det, der vil bære arbejdet i det folketting, som skal afløse rigsdagen, vil være viljen til at forstå folkestyrets inderste idé og forstå folke-styret derhen, at der kun er eet mål: at